

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 15/06-63

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránya a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti L. U., bytom P., zastúpeného advokátom JUDr. L. P., Ž., ktorou namieta porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Považská Bystrica v dedičskej veci vedenej pod sp. zn. D 1133/98, Dnot 652/96, na neverejnom zasadnutí 10. mája 2006 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Považská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. D 1133/98, Dnot 652/96 porušil základné právo L. U. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. L. U. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 60 000 Sk (slovom šesťdesiatisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Považská Bystrica p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Považská Bystrica je povinný zaplatiť náhradu trov konania L. U. v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. L. P., Ž., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti L. U. vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 15/06-34 z 11. januára 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť L. U., bytom P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. L. P., Ž., ktorou namieta porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v dedičskom konaní vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. D 1133/98, Dnot 652/96. Sťažovateľ svoju sťažnosť na základe výzvy ústavného súdu doplnil podaniami doručenými 21. novembra 2005 a 9. marca 2006.

Z obsahu sťažovateľových podaní vyplýva, že uznesením Štátneho notárstva v Považskej Bystrici (ďalej len „štátne notárstvo“) č. k. D 186/61-29 z 31. júla 1962 (ďalej aj „uznesenie z 31. júla 1962“) bolo prejednané dedičstvo po poručiteľovi L. U., zomrelom v roku 1959, naposledy bytom P. (ďalej len „poručiteľ“). Uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 27. októbra 1962.

Na základe zápisnice podľa sťažovateľa „údajne“ spísanej na štátnom notárstve 15. októbra 1962 vo veci prejednania dedičstva po poručiteľovi Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 13 Co 99/95-61 z 10. februára 1995 zrušil právoplatné uznesenie štátneho notárstva č. k. D 186/61-29 z 31. júla 1962 a vec vrátil na

ďalšie konanie okresnému súdu. Podľa názoru sťažovateľa v uvedenom konaní pred krajským súdom pri posudzovaní zápisnice z 15. októbra 1962 neexistovali po formálnej ani obsahovej stránke dôvody na postup súdu podľa § 221 písm. a) a c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti poukázal na skutočnosť, že v prípade, ak zápisnica bola na štátnom notárstve skutočne spísaná 15. októbra 1962 na podnet dediča J. U., tak krajský súd v uvedenej veci rozhodoval po uplynutí 33 rokov, a teda okresný súd v uvedenej veci potom nekonal podľa neho v súlade s § 114 OSP, podľa ktorého ak súd neodmietol návrh z procesných dôvodov alebo nerozhodol o zastavení konania, pojednávanie pripraví tak, aby bolo možné rozhodnúť spravidla na jednom pojednávaní. Napriek skutočnosti, že od začiatku konania v tejto veci už uplynulo 46 rokov, uvedené dedičské konanie po poručiťovi nie je dosiaľ skončené.

Sťažovateľ po vydaní uznesenia krajského súdu č. k. 13 Co 99/95-61 z 10. februára 1995, ktorým bola predmetná vec vrátená na prejednanie okresnému súdu, sedemkrát požiadal okresný súd, dedičské oddelenie, ako aj súdnu komisárku notárku JUDr. A. H., so sídlom P. (ďalej len „súdna komisárka“), o pokračovanie v dedičskom konaní, t. j. aby sa dedičstvo prejednálo a vo veci bolo meritórne rozhodnuté.

Okresný súd napokon po uplynutí viac ako troch rokov rozhodol v tejto veci uznesením č. k. D 1133/98-107, Dnot 652/96 z 13. júla 1998, ktorým predmetné dedičské konanie zastavil. Krajský súd v Trenčíne uznesením sp. zn. 6 Co 34/99 z 31. mája 1999 rozhodol v tejto veci o odvolaní podanom dedičkou M. U. proti uzneseniu okresného súdu z 13. júla 1998 tak, že toto uznesenie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu.

Súdna komisárka vo veci vedenej pod sp. zn. D 1133/98, Dnot 652/96 nariadila pojednávanie na 16. júl 2001. Ďalšie pojednávanie bolo súdnou komisárkou uskutočnené 2. júla 2002. Z obsahu zápisnice z tohto pojednávania vyplýva, že vzhľadom na vyjadrenie dediča A. U. nie je medzi dedičmi možné uzavrieť dohodu, a preto boli účastníci dedičského konania poučení, že dedičstvo bude potvrdené zo zákona a písomné vyhotovenie uznesenia

bude dedičom doručené cestou okresného súdu. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na to, že už z dátumov zápisníc napísaných na notárskom úrade vyplýva nečinnosť okresného súdu v trvaní dvoch rokov.

Okresný súd uznesením sp. zn. D 1133/98, Dnot 652/96 z 25. marca 2004 podľa § 18 zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov prerušil dedičské konanie s tým, že dedičov J. U. a M. U. odkázal, aby v lehote 20 dní od právoplatnosti uznesenia podali na okresnom súde žalobu o určenie, že veci (špecifikované nehnuteľnosti) patria do dedičstva po poručiteľovi.

Dedičia J. U. a M. U. následne podali na okresnom súde proti sťažovateľovi žalobu o určenie, že vymedzené nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiteľovi, ktorá je vedená na okresnom súde pod sp. zn. 6 C 156/04 a konanie o nej nie je dosiaľ právoplatne skončené.

Podľa sťažovateľa z priebehu tohto konania jednoznačne vyplýva, že prietahy v predmetnom konaní sú spôsobené postupom okresného súdu. Z dôvodu prietahov sa sťažovateľ dostáva do stavu právnej neistoty, ako aj do „zbytočných“ súdnych sporov, hoci v predmetnom konaní je podľa neho zrejmé, po kom sa dedí, kto dedí, ako i čo je predmetom dedičstva.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti požiadal aj o priznanie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 200 000 Sk, ktoré odôvodnil „neúmernou“ dĺžkou prietahov vo veci po dobu 46 rokov, ako aj psychickou a zdravotnou ujmu, ktorá mu v dôsledku nich vznikla.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález nasledujúceho znenia:

„Základné právo sťažovateľa L. U. bytom P., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa Čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené.

Okresnému súdu v Považskej Bystrici v konaní D 1133/98, D 186/61 prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľovi L. U. bytom P. Ústavný súd priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 200.000,- Sk, ktorú sumu je povinný mu vyplatiť Okresný súd v Považskej Bystrici do dvoch mesiacov po právoplatnosti tohto uznesenia.

Okresný súd v Považskej Bystrici je povinný uhradiť trovy konania a trovy právneho zastúpenia L. U. vo výške 20.400,- Sk na účet právneho zástupcu JUDr. L. P., advokáta AK Ž. do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu ústavnému súdu na základe jeho výzvy oznámil, že v uvedenom konaní nepodal návrh na odňatie veci poverenému notárovi v zmysle § 175zb OSP.

Sťažnosťou z 5. mája 1998 adresovanou vedúcej dedičskej kancelárie okresného súdu, ktorá bola súčasne zasielaná na vedomie ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky aj predsedovi okresného súdu, však sťažovateľ opätovne urgoval „*doriešenie veci D 186/61*“, ako aj zaslanie odpovede na jeho sťažnosť zaslanú okresnému súdu 12. marca 1998. Dňa 22. decembra 1998 podal sťažovateľ písomnú urgenciu adresovanú predsedovi okresného súdu, ktorou žiadal „*doriešenie dedičského spisu*“.

Sťažovateľ 17. decembra 1999 podal Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, oddeleniu pre styk s verejnosťou, sťažnosť, z obsahu ktorej vyplýva, že sa domáha odstránenia prietáhov v dedičskej veci po poručiteľovi. Skončenia konania vo veci vedenej pôvodne pod sp. zn. D 186/61 sa sťažovateľ domáhal aj podaním z 28. januára 2000, ktorým odpovedal predsedovi okresného súdu na jeho podanie č. Spr. 1446/99 z 26. januára 2000, ktorým mu bolo oznámené, že súdna komisárka v tejto veci riadne nepokračovala a spôsobila tak dvojročný prietah v konaní, na čo bola upozornená.

V prílohe svojho podania sťažovateľ okresnému súdu zaslal aj odpoveď predsedu okresného súdu č. Spr. 1429/04 z 22. októbra 2004, ktorou mu súd oznámil, že vo veci vedenej pod sp. zn. D 1133/98 sa koná a nezistil v nej prietahy.

Okresný súd ústavnému súdu na základe jeho výzvy zaslal v prílohe listu č. Spr. 457/05 z 20. septembra 2005 prehľad úkonov vykonaných v predmetnej veci a súčasne mu oznámil, že v uvedenej veci sa podľa neho „koná a neboli zistené prieťahy“.

Dňa 2. marca 2006 bola ústavnému súdu doručená odpoveď okresného súdu na jeho výzvu, v ktorej mu predseda okresného súdu oznámil, že netrvá na tom, aby ústavný súd konal o veci samej na verejnom ústnom pojednávaní, a súhlasí s upustením od neho.

Podaním doručeným 19. apríla 2006 právny zástupca sťažovateľa ústavnému súdu oznámil, že netrvá na konaní verejného ústneho pojednávania v uvedenej veci a súhlasí s upustením od neho.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Krajský súd ako súd odvolací rozhodoval v dedičskej veci po poručiťovi na základe odvolania podaného J. U. z 15. októbra 1962 proti uzneseniu štátneho notárstva č. k. D 186/61-29 z 31. júla 1962.

Krajský súd uznesením č. k. 13 Co 99/95-61 zo 17. februára 1995 rozhodol, že uznesenie z 31. júla 1962 zrušuje a vec vracia okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresnému súdu bolo toto uznesenie doručené 6. marca 1995.

Na základe pokynu sudcu bolo v uvedenej veci bolo zistené, že spis sp. zn. D 586/88 nebol predkladaný krajskému súdu dedičským oddelením, avšak bol pripojený k civilnému spisu o vyrovnaní dedičských podielov.

Dňa 22. marca 1995 bolo okresnému súdu doručené oznámenie sťažovateľa, podľa ktorého proti uzneseniu krajského súdu vo veci sp. zn. 7 C 393/93 (spor o vyrovnanie dedičských podielov) podal sťažnosť a až do vyjadrenia Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sa nebude v uvedenej veci zúčastňovať akéhokoľvek jednanía.

Na základe pokynu zákonného sudcu z 29. marca 1995 bol prejednaním predmetnej veci podľa rozvrhu práce poverený notár JUDr. L. K., Notársky úrad, P. (ďalej len „notár“). Dňa 13. apríla 1995 bol daný pokyn na predloženie spisu notárovi, pričom však doručka v spise nebola pripojená.

Podľa úradného záznamu spísaného 26. apríla 1995 sa k notárovi dostavil sťažovateľ, ktorý vyhlásil, že žiada, aby na nariadené pojednávanie boli predvolaní všetci dedičia.

Dňa 18. apríla 1996 okresný súd poveril v uvedenej veci prejednaním dedičstva po poručiteľovi súdneho komisára notárku JUDr. A. H. (ďalej len „notárka“).

Podľa úradného záznamu z 15. januára 1997 sa sťažovateľ bez predvolania dostavil k notárke a požiadal o pokračovanie v konaní, pričom trval na pôvodnom rozhodnutí z roku 1962.

Notárka spisový materiál v tejto veci v prílohe svojho listu z 26. februára 1997 vrátila, pretože „*nie je zrejmé, z akého dôvodu bol notárovi – komisárovi predložený*“.

Na základe pokynu zákonného sudcu z 3. marca 1997 bol spis v uvedenej veci vrátený notárke za účelom pokračovania v dedičskom konaní v zmysle rozhodnutia krajského súdu zo 17. februára 1995. Notárka spis v uvedenej veci opätovne vrátila v prílohe listu z 5. marca 1997, pretože konanie v uvedenej veci bolo právoplatne skončené. Na základe pokynu zo 7. marca 1997 bol k spisu v uvedenej veci pripojený spis vedený pod sp. zn. 7 C 393/93. Pokynom z 24. marca 1997 vo veci konajúci sudca nariadil predvolať na 10. apríl 1997 za účelom vypočutia J. U. Okresný súd 10. apríla 1997 vypočul J. U., ktorý

v uvedenej veci uviedol, že trvá na pokračovaní dedičského konania za účelom riadneho prejednania dedičstva po poručiteľovi.

Na základe pokynu zákonného sudcu z 10. apríla 1997 bol spis v uvedenej veci vrátený notárke spolu s pokynom, aby rešpektovala uznesenie krajského súdu zo 17. februára 1995, ktorým bolo zrušené rozhodnutie štátneho notárstva z 31. júla 1962.

Dňa 17. februára 1998 bola notárke doručená sťažovateľova „*žiadost' o ukončenie č. k. D/not 652/96*“.

Podaním doručeným okresnému súdu 13. marca 1998 sťažovateľ urgoval doriešenie jeho žiadosti a taktiež poprosil, aby v uvedenej veci konal okresný súd bez priet'ahov.

M. U., bytom P., podaním doručeným 2. apríla 1998 okresný súd požiadala o *prešetrenie*“ konania v tejto veci a zároveň žiadala, aby toto konanie „*bolo zverené inému notárovi*“.

Na základe pokynu zákonného sudcu zo 6. apríla 1998 bol spis v uvedenej veci vyžiadaný od notárky, ktorá ho okresnému súdu predložila 6. mája 1998.

Sťažovateľ podaním z 5. mája 1998 podal na okresnom súde sťažnosť, ktorou požiadal o doriešenie dedičskej veci sp. zn. D 186/61.

Na základe pokynu zákonného sudcu z 15. mája 1998 bol sťažovateľovi zaslaný okresným súdom list z 21. mája 1998, ktorým odpovedal na jeho sťažnosť a oznámil mu, že notárka v uvedenej veci riadne nekoná a priet'ahy jej boli vytknuté.

Na základe pokynu z 15. mája 1998 bol taktiež zaslaný v uvedenej veci list notárke, ktorá bola okrem iného požiadaná, aby v uvedenej veci urýchlene konala, pretože má vo veci dvojročný priet'ah.

Dňa 13. júla 1998 notárka okresný súd požiadala o zapísanie predmetnej veci pod nové číslo „D“ (veci bola následne pridelená sp. zn. D 1133/98). Spis bol zaslaný notárke späť na vypracovanie rozhodnutia spolu s novým poverením pre notárku a na prejednanie uvedenej veci jej bola určená lehota 6 mesiacov.

Uznesením okresného súdu sp. zn. D 1133/98, Dnot 652/96 z 13. júla 1998 bolo konanie v predmetnej veci zastavené vzhľadom na to, že v uvedenej veci existuje v konaní prekážka veci rozhodnutej res iudicata. Na základe pokynu zákonného sudcu zo 16. októbra 1998 bolo toto rozhodnutie doručované dedičom po poručiteľovi a notárke.

Proti uzneseniu z 13. júla 1998 podala M. U. prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie, ktoré bolo okresnému súdu doručené 27. októbra 1998. Podané odvolanie bolo v priebehu novembra a decembra 1997 doručované zostávajúcim účastníkom konania spolu s výzvou, aby sa k nemu v lehote 7 dní vyjadrili.

Podaním doručeným 30. decembra 1998 Ľ. U. okresnému súdu opätovne oznámila, že v uvedenej veci „*nesúhlasí s obnovou dedičstva*“ po poručiteľovi. Taktiež sťažovateľ predložil okresnému súdu svoje vyjadrenie v uvedenej veci 30. decembra 1998 opätovne prostredníctvom svojho právneho zástupcu.

A. U. okresnému súdu doručil svoje vyjadrenie 31. decembra 1998 a oznámil mu v ňom, že s podaným odvolaním nesúhlasí, avšak súhlasí s pôvodným uznesením z 31. júla 1962 vydaným v uvedenom dedičskom konaní.

Na základe pokynu z 11. januára 1999 bolo uznesenie z 13. júla 1998 doručené deťom Ľ. U. spolu s odvolaním podaným v uvedenej veci a spolu s výzvou, aby sa k nemu v lehote 10 dní vyjadrili. B. L. (dedička po Ľ. U.) okresnému súdu podaním doručeným 1. februára 1999 oznámila, že nesúhlasí s „*obnovou dedičstva*“ po poručiteľovi. Podanie rovnakého obsahu bolo doručené okresnému súdu aj od H. Ď. 2. februára 1999 a Ing. Ľ. L. 20. januára 1999.

Spisový materiál v uvedenej veci bol 8. februára 1999 predložený Krajskému súdu v Trenčíne.

Sťažovateľ doručil 15. marca 1999 Krajskému súdu v Trenčíne svoje vyjadrenie v uvedenej veci.

Krajský súd v Trenčíne uznesením č. k. 6 Co 34/99-135 z 31. mája 1999 zrušil uznesenie okresného súdu z 13. júla 1998 a vec mu vrátil na nové konanie. Spisový materiál v uvedenej veci bol okresnému súdu doručený 16. júla 1997. Sťažovateľ si toto rozhodnutie prevzal osobne 11. augusta 1999 na Krajskom súde v Trenčíne. Na pokyn sudcu z tohto dňa bolo predmetné rozhodnutie doručované ďalším účastníkom konania a súčasne bol na Okresnom úrade P. zisťovaný dátum úmrtia M. B. a E. T. Podľa úradného záznamu spísaného 16. augusta 1999 okresný súd zistil, že ďalší dedič J. U. zomrel.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 31. mája 1999 podal sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu 3. septembra 1999 dovolanie.

Odpoveď Okresného úradu Plevník bola okresnému súdu doručená 24. augusta 1999. Pokynom z 20. septembra 1999 nechal vo veci konajúci sudca zistiť okruh dedičov po zomrelých M. B. a E. T. Podľa úradného záznamu z 21. septembra 1999 zo spisu po nebohej M. B. bolo zistené, že jej dedičmi sú J. B. a D. Ď., a z archívu súdu bol vyžiadaný aj dedičský spis po nebohej E. T. (z ktorého boli 1. októbra 1999 zistení následne traja dedičia po nej: I. T., B. T., M. T.). Pokynom z 1. októbra 1999 bolo následne uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 31. mája 1999 zaslané dedičom po nebohej E. T.

Okresný súd pokynom z 12. októbra 1999 vyžiadal z krajského súdu predloženie 6 odpisov uznesenia z 31. mája 1999 (splnenie tejto žiadosti bolo urgované na základe pokynu sudcu z 28. októbra 1999 a splnená bola krajským súdom 29. októbra 1999). Sudkyňa JUDr. H. L. 3. októbra 1999 požiadala o pridelenie veci inému sudcovi.

Podľa úradného záznamu doručeného 27. októbra 1999 sa na okresný súd dostavil sťažovateľ za účelom získania viacerých informácií týkajúcich sa konania v uvedenej veci a súčasne namietol zaujatosť sudkyne JUDr. H. L., ktorej manžel je právny zástupca M. U.

Okresný súd 3. novembra 1999 v uvedenej veci vypočul sťažovateľa, ktorý sa na okresný súd dostavil bez predvolania.

Okresný súd podaním 10. decembra 1999 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na predloženie ďalších 14 rovnopisov podaného dovolania v lehote 10 dní. Dňa 29. decembra 1999 bola právnenému zástupcovi sťažovateľa zaslaná urgencia, ktorou bol vyzvaný na splnenie tejto výzvy. Právny zástupca sťažovateľa 13. januára 2000 túto výzvu splnil. Dovolanie bolo následne na základe pokynu z 1. februára 2000 doručované ďalším účastníkom konania.

M. U. sa k podanému dovolaniu vyjadrila podaním doručeným okresnému súdu 14. februára 2000. R. U. sa k predmetnej veci vyjadril podaním doručeným 21. februára 2000. J. U. doručil okresnému súdu vyjadrenie v tejto veci 22. februára 2000 a podaním z 21. februára 2000 okresnému súdu oznámil, že súhlasí s dovolaním sťažovateľa.

Na základe pokynu z 9. marca 2000 bol spis v predmetnej veci 20. marca 2000 predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Najvyšší súd uznesením sp. zn. Cdo 33/2000 z 25. mája 2000 dovolanie sťažovateľa odmietol a náhradu trov dovolacieho konania nepriznal. Okresnému súdu bol spisový materiál v uvedenej veci doručený 13. júna 2000.

Po doručení rovnopisov rozhodnutia najvyššieho súdu 23. júna 2000 bolo predmetné rozhodnutie okresným súdom 17. júla 2000 expedované účastníkom konania a spis bol následne predložený notárke na ďalšie konanie.

Okresný súd následne pokynom z 20. júla 2000 pre úmrtie ďalšieho účastníka konania vyžiadal od najvyššieho súdu ďalšie dva rovnopisy jeho rozhodnutia za účelom

jeho doručenia novým účastníkom konania. Najvyšší súd tejto výzve vyhovel a rovnopisy svojho rozhodnutia okresnému súdu doručil 31. júla 2000.

Podaním zo 7. augusta 2000 bol spis v tejto veci zaslaný na ďalšie konanie späť poverenému súdnemu komisárovi, t. j. notárke. Podaním z 22. novembra 2000 notárka požiadala Okresný úrad P., odbor katastrálny, o kompletné „*vyhotovenie lustra a identifikácie*“ týkajúce sa poručiteľa.

Podaním doručeným notárke 22. januára 2001 ju okresný súd požiadal o zaslanie spisu v tejto veci za účelom odstránenia väd a nedostatkov podania sťažovateľa, ktoré bolo okresnému súdu doručené z najvyššieho súdu 20. marca 2000.

Dňa 6. marca 2001 okresný súd vypočul sťažovateľa vo vzťahu k jeho podaniu zo 16. marca 2000 adresovanému najvyššiemu súdu (výsluch bol nariadený na tento deň pokynom zákonného sudcu zo 8. februára 2001) a následne nechal spis vrátiť notárke. Právny zástupca sťažovateľa listom doručeným okresnému súdu 9. marca 2001 ospravedlnil svoju neúčasť na výsluchu z dôvodu práceneschopnosti.

Okresný úrad P., odbor katastrálny, odpovedal na výzvu notárky z 22. novembra 2000 listom doručeným 10. mája 2001, v prílohe ktorého jej zaslal vyžiadané listiny.

Pokynom z 27. júna 2001 vo veci konajúca notárka nechala predvolať na 16. júl 2001 účastníkov predmetného konania (dedičov). Zápisnica z tohto jednania sa v spise nenachádzala.

Pokynom z 31. júla 2001 nariadila nový termín pojednávania na 28. august 2001, na ktorý nechala predvolať účastníkov, ktorí neboli prítomní na pojednávaní 16. júla 2001.

Podaním doručeným 9. augusta 2001 A. U. ospravedlnil svoju neúčasť na prejednaní dedičstva po poručiteľovi z dôvodu vážnej operácie dolnej končatiny, po ktorej zostal dočasne imobilný.

Vo veci konajúca notárka požiadala okresný súd, aby v uvedenej veci vypočul viacerých účastníkov konania, ktorí sa na pojednávanie nedostavili, hoci doručenie predvolania bolo u nich vykázané, ohľadom skutočnosti, či súhlasia s navrhnutou dedičskou dohodou zo 16. júla 2001.

Spisový materiál v uvedenej veci bol vrátený notárke za účelom ďalšieho predvolania účastníkov konania, ktorí neboli vypočutí.

Podľa úradného záznamu spísaného 17. októbra 2001 notárkou táto okrem iného okresnému súdu oznámila, že nevidí dôvod na ďalšie vypočúvanie účastníkov konania, ktoré nemôže mať vplyv na konečné rozhodnutie, keďže je zrejmé, že k uzavretiu dohody o dedičstve medzi účastníkmi nemôže dôjsť.

Na základe pokynu sudcu z 15. novembra 2001 boli okresným súdom zistené adresy a dátumy narodenia viacerých účastníkov konania a spis v tejto veci bol následne predložený notárke.

Notárka listom z 15. novembra 2001 zistovala dátum narodenia a rodné číslo I. T. Listom z 10. januára 2002 požiadala notárka Obecný úrad P. o zistenie rodného čísla M. T. a B. T.

Dňa 10. januára 2002 bolo notárke doručené podanie sťažovateľa adresované Okresnému úradu P., katastrálnemu odboru, nazvané „*Neúplná – chybná identifikácia parcel a s tým i prejednanie zápisnice D 1133/98 – Dnot 652/96*“.

Obecný úrad P. odpovedal na výzvu notárky podaním doručeným 17. januára 2002.

Pokynom z 18. júna 2002 vo veci konajúca notárka nariadila na 2. júl 2002 prejednanie dedičstva (predvolanie sa nepodarilo doručiť H. Ď. a Z. Č.).

A. U. ospravedlnil svoju neúčast' na prejednaní dedičstva podaním z 25. júna 2002 (v podaní opätovne uviedol aj svoje stanovisko, že nesúhlasí s tým, aby bolo dedičské konanie zrušené alebo menené).

Podľa úradného záznamu spísaného 28. júna 2002 ospravedlnil svoju neúčast' na nariadenom prejednaní dedičstva právny zástupca sťažovateľa z dôvodu stretu pojednávania a požiadal o odročenie pojednávania

Na č. l. 275, 276 bolo v spise priložené vyjadrenie právneho zástupcu J. U. a M. U., ktorí nesúhlasili so zápisnicou o priebehu pojednávania konaného 2. júla 2002, predovšetkým so súpisom aktív a pasív patriacich do majetku poručiteľa ku dňu jeho smrti zisteným notárkou.

V závere pojednávania konaného 2. júla 2002 notárka prítomných účastníkov konania (dedičov) poučila, že vzhľadom na nemožnosť uzavretia dohody o vyporiadaní dedičstva medzi nimi bude dedičstvo potvrdené zo zákona.

Dňa 12. júla 2002 M. U. požiadala okresný súd, aby Správe katastra P. doručil uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zo 17. februára 1995, a tým zabránil sťažovateľovi vykonávať zmeny v zápise nehnuteľností. Podaním doručeným 19. septembra 2002 okresný súd požiadal notárku o vrátenie spisu sp. zn. D 1133/98. Notárka podaním doručeným 26. septembra 2002 požiadala okresný súd o oznámenie mena poručiteľa, jej výzve okresný súd vyhovel podaním doručeným 30. septembra 2002.

Okresný súd na žiadosť M. U. odpovedal podaním zo 23. októbra 2002 na základe pokynu sudcu zo 17. októbra 2002, ktorým nechal taktiež spis v uvedenej veci vrátiť súdnemu komisárovi, resp. notárke.

Notárka podaniami z 9. januára 2004 vyzvala M. U., J. U., ako aj ich právneho zástupcu, aby zabezpečili zapísanie uznesenia Krajského súdu v Trenčíne z 15. februára

1998 katastrálnym úradom, aby sa mohlo v dedičskom konaní ďalej pokračovať. Do zapísania uznesenia z 15. februára 1998 bolo dedičské konanie v uvedenej veci prerušené.

Právny zástupca J. U. a M. U. listom doručeným notárke 11. marca 2004 okrem iného oznámili, že požiadali Správu katastra P. o zapísanie uznesenia z 15. februára 1998 a tá im následne oznámila, že ho nie je možné zapísať, lebo Krajský súd v Trenčíne ním zrušil uznesenie z 31. júla 1962 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Spisový materiál bol následne na základe vyžiadania zaslaný okresnému súdu, ktorý ho 3. februára 2004 po nahliadnutí vrátil opäť notárke.

Okresný súd uznesením sp. zn. D 1133/98, Dnot 652/96 z 25. marca 2004 prerušil konanie a dedičov J. U. a M. U. odkázal, aby v lehote 20 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia podali žalobu okresnému súdu o určenie, že viaceré nehnuteľností, ktoré sú predmetom preskúmaného konania, patria do dedičstva po poručiteľovi.

Podľa úradného záznamu zo 17. mája 2004 vedúca notárskej kancelárie zistila, že dedičia M. U. a J. U. podali na okresnom súde žalobu, ktorá je vedená pod sp. zn. 6 C 156/04.

Okresný súd podaním z 27. mája 2004 požiadal Mestský úrad Ž. o oznámenie súčasnej adresy E. Ď. v lehote 10 dní. Odpoveď na túto výzvu bola okresnému súdu doručená 7. júna 2004.

Súd opravným uznesením č. k. D 1133/98-300 z 15. júla 2004 opravil výrok uznesenia okresného súdu z 25. marca 2004. Na základe pokynu sudcu zo 7. septembra 2004 bolo opravné uznesenie expedované právnenmu zástupcovi sťažovateľa. Proti opravnému uzneseniu podal 17. septembra 2004 právny zástupca sťažovateľa odvolanie.

Podľa úradného záznamu bol spis v uvedenej veci pripojený pri Spr. 1429/04 a 29. novembra 2004 bol vylúčený a predložený do dedičskej kancelárie.

Okresný súd podanie právneho zástupcu sťažovateľa posúdil ako návrh na vykonanie opravy rozhodnutia podľa § 164 OSP a na základe neho vydal opravné uznesenie č. k. D 1133/98-306 z 18. novembra 2004, ktorým opravil výrok opravného uznesenia z 15. júla 2004 a následne ho nechal doručiť účastníkom konania.

Dňa 8. decembra 2004 bola okresnému súdu doručená odpoveď na jeho výzvu z 29. novembra 2004, v ktorej mu právny zástupca sťažovateľa oznámil, že na podanom odvolaní trvá.

Okresný súd nechal pokynom z 22. decembra 2004 predvolať právnych zástupcov účastníkov konania na výsluch 7. januára 2005. Právny zástupca M. U. a J. U. ospravedlnil svoju neúčast' na výsluchu z dôvodu čerpania dovolenky podaním doručeným okresnému súdu 3. januára 2005.

Na základe pokynu z 27. januára 2005 bol spis v uvedenej veci 3. februára 2005 predložený Krajskému súdu v Trenčíne. Krajský súd v Trenčíne spisový materiál v uvedenej veci vrátil v prílohe svojho listu doručeného 21. apríla 2004 ako predložený nesprávne.

O odvolaní právneho zástupcu sťažovateľa rozhodol následne okresný súd uznesením sp. zn. D 1133/98 z 5. mája 2005, ktoré nadobudlo právoplatnosť 3. júna 2005.

Dedičský spis v uvedenej veci bol pripojený k veci sp. zn. 5 C 84/04 (predbežné opatrenie), od 27. júna 2005 bol zapožičaný ku konaniu sp. zn. 6 C 156/04 a 16. augusta 2005 bol vrátený do dedičského oddelenia okresného súdu.

Pokynom zo 17. augusta 2005 nechal vo veci konajúci sudca zistiť, či bolo skončené konanie vedené pod sp. zn. 6 C 156/04. Podľa úradného záznamu spísaného 16. septembra 2005 toto konanie právoplatne skončené nebolo.

Podaním zo 4. októbra 2005 požiadal sťažovateľ o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Okresný súd sťažovateľovi na základe pokynu sudcu zo 14. októbra 2005 oznámil, že dedičské konanie v uvedenej veci bolo prerušené, a preto súd o jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov rozhodne až po odpadnutí tejto prekážky v postupe konania.

Na základe pokynu sudcu zo 6. decembra 2005 bolo 7. decembra 2005 zistené, že konanie vedené pod sp. zn. 6 C 156/04 nie je právoplatne skončené. Spis bol následne daný na lehotu 30 dní.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov (...)“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A) Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je konanie v dedičskej veci. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľa a okresného súdu ani z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej zložitosti veci, avšak po skutkovej stránke možno konštatovať, že v danom prípade ide o vec skutkovo zložitú. Na skutkovú zložitosť tejto veci má vplyv najmä vysoký počet účastníkov tohto konania, ktorý bol v priebehu konania rozšírený o právnych nástupcov po viacerých zomrelých účastníkoch konania. Okresný súd bol teda nútený za účelom ustálenia okruhu účastníkov konania vyžiadať viaceré dedičské spisy a zisťovať identifikačné údaje viacerých účastníkov konania prostredníctvom obecných úradov. Spomínaná skutková zložitosť veci však nemôže ospravedlniť nečinnosť okresného súdu v konaní o žalobe sťažovateľa.

B) Správanie sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd hodnotí ako aktívne, sťažovateľ reagoval na výzvy okresného súdu, zúčastňoval sa jednotlivých pojednávaní. V jeho správaní teda ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, v dôsledku ktorých by mohlo dôjsť k spomaleniu postupu súdu v predmetnom konaní.

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Zodpovednosť štátu sa môže spojiť s nesprávnym postupom, ako aj s nečinnosťou, pričom štát znáša zodpovednosť nielen za nedostatky v postupe sudcov, ale aj za ďalšie osoby vstupujúce do konania v oficiálnom postavení. Aj takto zapríčinené nedostatky sa pripisujú súdu, ktorý je zodpovedný za prípravu veci a rýchle vedenie konania (II. ÚS 22/96, III. ÚS 47/00, IV. ÚS 74/02).

Podľa § 38 ods. 1 OSP súd môže poveriť notára, aby ako súdny komisár prejednal dedičstvo a v prípadoch, keď sú splnené podmienky uvedené v § 175zca, vydal osvedčenie o dedičstve. Poverenie môže súd dodatočne meniť. Poverenie a zmena poverenia sú voči

súdnemu komisárovi účinné, len čo mu ich súd oznámil. Úkony notára podľa odseku 1 sa považujú za úkony súdu (§ 38 ods. 3 OSP).

S ohľadom na vyššie uvedené sa ústavný súd v tomto konaní zaoberal postupom okresného súdu vrátane postupu notárov ako okresným súdom poverených súdnych komisárov v uvedenom dedičskom konaní. Ústavný súd v preskúvanom konaní zistil dlhé obdobia nečinnosti v postupe okresného súdu, resp. súdneho komisára, ktoré mali výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Prvé viac ako dvanásťmesačné obdobie nečinnosti okresného súdu trvalo od 13. apríla 1995 (pokyn na doručeníu spisu súdnemu komisárovi) do 18. apríla 1996, keď okresný súd vydal poverenie na prejednanie tejto veci pre nového súdneho komisára - notárku. V konaní neboli vykonané žiadne procesné úkony smerujúce k prejednaniu tejto veci taktiež v jedenásťmesačnom období od 18. apríla 1996 až do 24. marca 1997 (pokyn sudcu na predvolanie J. U. na výsluch), počas ktorého bol spisový materiál v tejto veci v dôsledku rozdielnych právnych názorov súdnej komisárky a okresného súdu dvakrát doručený späť okresnému súdu. Súdna komisárka v uvedenej veci opätovne nekonala viac ako pätnásť mesiacov po vrátení spisu na základe pokynu sudcu z 10. apríla 1997 až do 13. júla 1998, keď požiadala o pridelenie novej spisovej značky v tejto veci. Ďalšie obdobie nečinnosti v tomto konaní začalo 17. januára 2002, keď bola notárke doručená odpoveď Obecného úradu P. na jej výzvu, a trvalo až do 18. júna 2002, keď bolo notárkou nariadené pojednávanie v tejto veci, t. j. viac ako päť mesiacov. Súdna komisárka v uvedenej veci nevykonávala žiadne procesné úkony ani v pätnásťmesačnom období trvajúcim od 17. októbra 2002, keď jej bol vrátený spis z okresného súdu, do 9. januára 2004, keď v uvedenej veci zaslala výzvu M. U. Nečinnosť okresného súdu, resp. súdneho komisára vo vyššie označených obdobiach bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočné prietahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Vzhľadom na skutočnosť, že jurisdikcia ústavného súdu sa vzťahuje na obdobie po 15. februári 1993, ako aj vzhľadom na to, že až do 6. marca 1995 (doručenie uznesenia krajského súdu z 10. februára 1995 okresnému súdu) okresný súd nemal dôvod pochybovať o právoplatnom skončení dedičského konania v uvedenej veci, ústavný súd v rámci

posúdenia základnej otázky – či sa vec sťažovateľa prerokovala na okresnom súde v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy bez zbytočných prietáhov, posudzoval postup okresného súdu v uvedenom konaní iba v období po 6. marci 1995. Aj od tohto dátumu však konanie v predmetnej veci až do jeho prerušenia uznesením okresného súdu z 25. marca 2004 trvalo deväť rokov a dosiaľ predmetná vec nie je právoplatne skončená.

Z uvedenej doby takmer päťdesiatosem mesiacov (t. j. štyri roky a desať mesiacov) tvoria obdobia, v ktorých v dôsledku nečinnosti okresného súdu dochádzalo k zbytočným prietahom v predmetnom konaní.

S ohľadom na uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené právo sťažovateľa bolo porušené.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd zistil, že nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Uznesením okresného súdu sp. zn. D 1133/98, Dnot 652/98 z 25. marca 2004 došlo k prerušeniu posudzovaného konania, a teda k vzniku zákonnej prekážky, ktorá trvá až dosiaľ.

Ústavný súd preto nevyhovel žiadosti sťažovateľa v časti, v ktorej žiadal, aby okresnému súdu prikázal konať vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. D 1133/98, Dnot 652/98 bez prietáhov.

Ak táto zákonná prekážka odpadne, bude povinnosťou okresného súdu vyplývajúcou z čl. 48 ods. 2 ústavy konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 200 000 Sk, ktoré odôvodnil „*neúmernou*“ dĺžkou prietáhov vo veci po dobu 46 rokov, ako aj psychickou a zdravotnou ujmu, ktorá mu v dôsledku nich vznikla.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľa, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľovi sumu 60 000 Sk. Táto suma zohľadňuje predmet konania okresného súdu, dĺžku zbytočných prietáhov v tomto konaní (štyri roky a desať mesiacov) a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému primeranému finančnému zadosťučineniu v návrhu sťažovateľa nevyhovel.

4. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 13 600 Sk, ktoré bližšie nešpecifikoval.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1, § 11, § 13 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva

spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, v zásade nie je oceniteľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2005 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 501 Sk a hodnota režijného paušálu 150 Sk.

Ústavný súd právnenému zástupcovi sťažovateľov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2005 (príprava a prevzatie veci a písomné podanie na súd) priznal odmenu vo výške 5 002 Sk (2 x 2 501 Sk) vrátane úhrady režijného paušálu vo výške 300 Sk (2 x 150 Sk), spolu teda vo výške 5 302 Sk, a vo zvyšnej časti uplatnenému nároku na priznanie náhrady trov konania v návrhu sťažovateľa nevyhovel.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2006